

Streszczenie

Rozprawa podejmuje kwestię funkcjonowania muzycznej kultury religijnej w wybranych miejscach kultu maryjnego zachodniej Lubelszczyzny. Tematyka rozprawy opiera się na analizach działalności czterech wyselekcjonowanych ośrodków sanktuaryjnych (Chodel, Księżomierz, Kazimierz Dolny oraz Wąwolnica) ujętych z perspektywy historycznych oraz współczesnych mechanizmów kulturowych, mających realny wpływ na stan kultury muzycznej tychże sanktuariów. Rozprawa przybliży repertuar pieśniowy właściwy opisywanym ośrodkom kultowym, ujęty na tle zjawisk ogólnopolskich (przenikanie treści muzycznych pomiędzy ośrodkami sanktuaryjnymi, wędrujące motywy muzyczno-tekstowe, wymiennosc kontrafaktur melodycznych, występowanie pieśni „własnych”, właściwych jedynie danemu miejscu świętemu). Nadrzędnym celem podjęcia tego typu rozważań stała się nagląca potrzeba dokumentacji ulotnego, niematerialnego dziedzictwa kulturowego, stanowiącego o wyjątkowości religijno-muzycznych tradycji w opisywanych miejscach świętych. Poniższe studium porusza kwestię szczególnej, maryjnej pobożności ludowej, cechującej społeczność skupione wokół konkretnych ośrodków sanktuaryjnych. Fenomen specyfiki przeżywania sfery sacrum przez lokalną zbiorowość bądź wybrane jednostki, urzeczywistnia się bowiem w religijno-muzycznej twórczości sanktuaryjnej, tj. w śpiewach odnoszących się do cudownych wizerunków maryjnych. Pieśni sanktuaryjne jawią się więc jako niezawodne nośniki pamięci kulturowej.

Summary

The dissertation addresses the functioning of religious musical culture in selected Marian shrines in western Lublin Province. The subject matter of the dissertation is based on analyses of the activities of four selected sanctuaries (Chodel, Księżomierz, Kazimierz Dolny, and Wąwolnica) from the perspective of historical and contemporary cultural mechanisms that have a real impact on the state of musical culture in these sanctuaries. The dissertation presents the song repertoire specific to the described centers of worship, viewed against the background of nationwide phenomena (the intermingling of musical content between shrines, wandering musical and textual motifs, the interchangeability of melodic contrafacts, the occurrence of “own” songs, specific to a given sacred place). The primary goal of undertaking this type of study was the urgent need to document the ephemeral, intangible cultural heritage that constitutes the uniqueness of the religious and musical traditions in the sacred places described. The following study addresses the issue of special Marian folk piety, characteristic of communities centered around specific shrines. The phenomenon of the specific experience of the sacred sphere by the local community or selected individuals is realized in the religious and musical creativity of the sanctuary, i.e., in songs referring to miraculous images of Mary. Sanctuary songs thus appear as reliable carriers of cultural memory.